

* Экономикалық өсу

Тексерген: Кукузова Гүльсара Қойшыбайқызы

Орындаған: Шынсерік Ұлан

- * 1. **Капиталдың жинақталуы және экономикалық өсу** : мақсаты, түрлері, факторлары, қарқыны
- * 2. **Экономикалық өсудің Кейнс үлгісі**
- * 3. **Экономикалық өсудің неоклассикалық үлгісі**
- * 4. **ҒТП-ң экономикалық өсуге әсері**

1. Экономикалық өсу - белгілі уақыт ішінде қоғамдық өнімнің сапалық және сандық жетілуі.

Экономикалық өсу нәтижесінде белгілі бір уақыт аралығында ресурстар шектеулілігінің мәселесі шешіледі де, үлкен көлемдегі тұтынушылардың қажеттілігін қанағаттандыру мүмкін болады.

- * **Экономикалық өсудің түрлері**
 - **экстенсивті**
 - **интенсивті.**

Бірінші жағдайда қоғамдық өнімнің өсуі өндіріс факторларының сандық шамасымен, яғни өндіріске қосымша еңбек ресурстарының тартылуы арқылы, сонымен қатар капитал мен жер факторлары негізінде жүзеге асады.

*** Интенсивті экономикалық өсудің
басты факторы
еңбек өнімділігінің өсуі.**

Еңбек өнімділігі

$$E\Theta = \Theta / EШ$$

мұндағы, **EΘ** – еңбек өнімділігі;

Θ – ақшалай және табиғи түрдегі өнім түрі;

EШ – бір данасына жұмсалатын еңбек шығыны.

*** Интенсивті экономикалық өсу**
өнім көлемінің өсуі тиімді және сапалы
өндіріс факторларының кең түрде
қолданылуы негізінде жүзеге асады.

Өндіріс көлемінің өсуі
жетілген техника , технология, ғылым,
тиімді ресурстар арқылы
қамтамасыз етіледі.

*Экономикалық өсу факторлары

Нарықтық экономика жағдайында тауар және қызметтер өндірісін қамтамасыз ету

еңбек, капитал және жер

(еңбек ресурстары) арқылы жасалады.

Яғни, жиынтық өнім Y

еңбек шығындары (L) функциясы,

капитал шығындары (K) және

табиғи ресурстар (N) негізінде жинақталады:

$$Y=f(L, K, N)$$

*** Экономикада жиынтық ұсынысқа (AS)**

әсер етуші факторларды атап

көрсететін болсақ, оларға:

а) табиғи ресурстардың сандық және сапалық шамасы;

б) еңбек ресурстарының сандық және сапалық шамасы;

в) негізгі капиталдың шамасы;

г) ғылыми-техникалық прогрестің деңгейі. (технология).

*** Еңбек шығындары факторлар ішіндегі
ең негізгісі.**

**Бұл фактор мемлекеттің халық санымен
анықталады.**

**Жұмыс уақыты шығындарының өсуі
келесі факторлармен байланысты:**

- * халықтың өсімі қарқынымен;**
- * жұмыс жасау ынтасымен;**
- * жұмыссыздық деңгейімен;**
- * Зейнетке шығу деңгейімен және т.б.**

Жұмыс күшінің сандық факторынан басқа

сапа факторы да маңызды

және осы фактор өндіріс үрдісіндегі еңбек

шығындарына да маңызды

Жұмысшының кәсіби білімі еңбектің өнімділігінің

өсуін қалыптастырып

және экономикалық өсу қарқынының

жоғарылауына әкеледі.

Капиталдың жинақталу көлемі.

Өз кезегінде, **Капиталдың жиналуы жинақталу нормасына байланысты.**

Яғни, жинақтау нормасы неғұрлым өскен сайын, жинақталу капиталының көлемі соғұрлым жоғарылайды.

Капитал өсімі сонымен қатар, максималды жинақталған активтердің көлеміне байланысты.

Яғни, **капитал жинағы өскен сайын,**
жинақталған капиталдың **жылдамдығы мен өсу қарқыны төмендейді.**

Сонымен қатар ескеру қажет, бір жұмысшыға шаққандағы негізгі капиталдың көлемі капиталдың жарақтануы қалыптасады және осы фактор еңбек өнімділігі динамикасын анықтайтын шешуші фактор болып табылады.

**Белгілі уақыттағы капитал
салымы өсіп,
ал жұмыс күшінің көлемі
оған қарағанда көбейсе, онда
еңбек өнімділігі түседі,
өйткені бір адамға
шаққандағы
капиталдың жарақтануы
қысқарады.**

*** Экономикалық өсудің негізгі факторы - жер, атап айтсақ, табиғи ресурстардың сапасы мен саны.**

2 сұрақ. Экономикалық өсудің Кейнс үлгісі

Кейнс үлгісінде жинақтау мен инвестицияға үлкен көңіл бөлінеді.

Инвестицияның өсуі (I) өндіріс көлемі

мен таза ішкі өнімге

мультипликациялық әсер етеді.

*** Инвестиция атынан әсер етуші фактор автономды (дербес, тәуелсіз) инвестициялар тартылады.**

$$M_i = \Delta Y / \Delta I_a,$$

мұндағы M_i – инвестиция мультипликаторы;

ΔY – нақты табыс өсімі;

ΔI_a - автономды инвестиция өсімі.

*** Инвестицияның өсуі табыстың өсуіне әкелуі акселерация әсері деп аталады.**

Ішкі табыстардың өсуін инвестициялар көлемінің өсуіне әкелу байланыстылығын

индуцияланған инвестициялар

деп аталады.

3 сұрақ. Солоу неоклассикалық үлгісі

Роберт Солоудың 1957 ж. еңбегінде экономикалық өсудің келесі факторлары зерттелген: ғылыми - техникалық прогресс, капитал жинақталуы және еңбек ресурстарының өсуі .

*** Экономикалық өсуді ынталандыру
мемлекеттік шығындарды көбейту
(G) мен салық мөлшерін (T)
төмендетумен реттеледі.**

**Бұл бюджет - салық саясатының
әсері.**

Шектеу құралы ақша саясаты арқылы пайыз мөлшерінің өсуі (i), банк резервтерінің көбеюі және құнды қағаздарды сату арқылы жүргізіледі.

Осы саясаттың негізінде ақша ұсыныс азайып, оның құны көтеріледі және несие алу азаяды, яғни экономикалық өсу шектеледі.

**Әрине, шаруашылықтың өсуі не және
әлемдік экономика құрылымы
кеңеюіне
ҒТП әсері үлкен.
Яғни ҒТП өндіргіш күштердің барлық
бөліктеріне ісер етеді.**

**Классикалық экономикалық
талдау бойынша қолданылатын
капиталдың өсуі оның
нормасын төмендетеді
және тұрақты экономикалық өсу
тек жаңа енгізілген технология
арқылы мүмкін болады**

**Жаңа енгізілген технология жалпы
технология жүйесін өзгертеді де,
жиынтық өнімділікті жоғарылатады.**

Және ол мына формуладан көрінеді:

$$Y = AF(KL)$$

**мұндағы A - өндірістің технологиялық
деңгейі.**

**НАЗАРЛАРЫҢЫЗГА
РАХМЕТ!**